

Motion till Kommunfullmäktige 27 mars 2008

Gör Tyresö kommun till en Fairtrade City!

- En kommun som engagerar sig för etisk konsumtion

Fairtrade City är en diplomering som funnits sedan år 2000 i Storbritannien. Drygt 400 städer är Fairtrade City-diplomerade runt om i världen, konceptet finns nu i tretton länder i USA, Canada, Europa och Australien.

Fairtrade City är en diplomering till kommuner som engagerar sig för etisk konsumtion. Fairtrade City leds av en styrgrupp vars främsta uppgift är att sprida information om etisk konsumtion. Fairtrade City innebär att kommunen lever upp till kriterier som rör etisk upphandling, ett aktivt informationsarbete samt utbud av etiskt märkta produkter i butik och på arbetsplatser.

Fairtrade City-diplomeringen önskar fungera som en språngbräda och ett första steg mot etisk upphandling inom kommunen, samt att höja kunskapen och medvetenheten kring etisk konsumtion bland kommunens invånare. Den 17:e maj 2006 diplomerades Malmö till Sveriges första Fairtrade City. Vidare har Munkfors, Lund, Örebro, Norrköping och Karlstad blivit Fairtrade City- diplomerade.

På senare år har de sociala och etiska aspekterna fått en allt större uppmärksamhet. Skandaler i medier, idéella organisationer och aktiva medborgare har visat på stora brister i produktionen av de varor som bland annat kommuner köper in. Många politiker och allmänhet anser att det är oacceptabelt att leverantörer till offentlig sektor bryter mot grundläggande mänskliga rättigheter och utnyttjar människor och miljö för att producera det vi konsumerar. Ändå är det ofta så det ser ut idag. Det är stor risk att de skattepengar som kommuner dagligen spenderar på inköp av varor stödjer en produktion som är både olaglig och oetisk.

Lagen om offentlig upphandling ger idag ett utrymme att knyta sociala villkor till upphandlingen. Genom att inkludera sociala och etiska villkor i upphandlingen av produkter främjas produktion som utförs enligt riktlinjerna i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, konventionen om barnens rättigheter samt ILO:s grundläggande konventioner.

Med bakgrund av detta anser vi att Tyresö ska ta de första stegen mot en mer etisk konsumtion och bli en Fairtrade City! Vi yrkar därför att:

- Kommunen ska erbjuda Rättvisemärkt-produkter eller motsvarande¹ inom kommunens avtal för så många livsmedelsprodukter som möjligt. Exempelvis frukter, te, kaffe och socker.

¹ Produkter som enligt kontroll har producerats i enlighet med ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Rättvisemärkt är ett certifieringsmärke som utgör ett bevismedel för att varorna framställts på ett sätt som är förenligt med dessa ILO-konventioner.

- Kommunstyrelsen beslutar att se över hur kommunen kan ta ytterligare steg för att agera som en etisk konsument i alla sina inköp.
- Kommunhuset ska konsumera Rättvisemärkt-produkter eller motsvarande.
- Kommunen ska anta en målsättning för den offentliga etiska konsumtionen.
- Kommunen upprättar en tät kontakt med styrgruppen för att tillsammans möjliggöra att samtliga kriterier för Fairtrade City uppfylls.

Marie Åkesdotter
(mp)

Lilian Nylinder
(mp)

Björn E Stenström
(mp)

Bilaga 1 Kriterier för Fairtrade City

1. Kommunens ansvar

Kommunen ska kunna erbjuda Rättvisemärkt-produkter eller motsvarande1 inom kommunens avtal för så många livsmedelsprodukter som möjligt. Exempelvis frukter, te, kaffe och socker.

Kommunfullmäktige alternativt kommunstyrelsen beslutar att se över hur kommunen kan ta ytterligare steg för att agera som en etisk konsument i alla sina inköp. Stadshuset eller motsvarande funktion ska konsumera Rättvisemärkt-produkter eller motsvarande.

Kommunen ska anta en målsättning för den offentliga etiska konsumtionen. Produkter som enligt kontroll har producerats i enlighet med ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Rättvisemärkt är ett certifieringsmärke som utgör ett bevismedel för att varorna framställts på ett sätt som är förenligt med dessa ILO-konventioner.

2. Styrgrupp för Fairtrade City

En lokal styrgrupp tillsätts för att säkerställa fortsatt stöd för att uppnå Fairtrade Citystatus och för att kontrollera att kriterierna efterlevs. Rapportering årligen till Föreningen för Rättvisemärkt är obligatorisk. Styrgruppen bör spegla en samhällelig mångfald med representanter från t. ex. ideell sektor, företag, politiker och kommunala tjänstemän.

En kontaktperson utnämns som svarar för primär kontakt med Rättvisemärkt. Finns ett behov bör någon form av överenskommelse för samverkan upprättas mellan styrgruppen och kommunen.

3. Utbud av etiskt märkta produkter

Ett utbud (se nedan) av Rättvisemärkt-produkter eller motsvarande ska finnas tillgängligt för konsumenter i livsmedelsaffärer och på kaféer, restauranger och hotell. Dessa produkter ska skyltas med informationsmaterial kring etisk konsumtion i möjligaste mån. Det ska vara lätt för konsumenter att hitta etiska produkter i sin vardag.

Kommun med befolkning över 20 000

– Ett utbud, totalt av minst 40 Rättvisemärkt eller motsvarande produkter fördelat i 5 butiker, minst 4 kaféer, restauranger eller hotell som serverar Rättvisemärkt eller motsvarande kaffe

4. Företag och organisationers konsumtion av Rättvisemärkt eller motsvarande.

Ett visst antal, enligt nedan, lokala arbetsplatser, organisationer, fackförbund och kyrkor ska använda sig av Rättvisemärkt eller motsvarande, t.ex. kaffe eller te och visa detta genom informationsmaterial eller på arbetsplatsens hemsida.

Kommun med befolkning över 20 000

– Minst 20 arbetsplatser ska konsumera minst en Rättvisemärkt eller motsvarande produkt

5. Ett lokalt informationsarbete

Styrgruppen arbetar aktivt för att sprida information kring etisk konsumtion. Informationsinsatser av någon form ska anordnas som ökar den lokala kunskapen kring etisk konsumtion. Styrgruppen ska formulera en målsättning för minst fyra informationsaktiviteter som ska genomföras fram till nästa års rapportering.

Krav om kontinuerlig förbättring

Krav finns om kontinuerlig förbättring/utveckling om status som Fairtrade City skall kvarstå. För att behålla sin status krävs att styrgruppen påvisar att inköp av Rättvisemärkt-produkter eller motsvarande inom den offentliga sektorn ökar årligen samt att informationsarbetet utvecklats under året.

Obligatoriska krav:

1. Årlig ökning av den offentliga konsumtionen av Rättvisemärkt-produkter eller motsvarande. (När inköp av Rättvisemärkt eller motsvarande uppnår 50 procent inom en produktkategori är detta ett frivilligt åtagande)
2. Utveckling av informationsarbetet för att öka medvetenheten och kunskaperna kring etisk konsumtion. Varje år ska styrgruppen formulera en målsättning för minst fyra aktiviteter som ska genomföras fram tills nästa utvärdering.

Bilaga 2 Information om Rättvisemärkt

Rättvisemärkt är en oberoende produktmärkning som bidrar till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer.

När du som konsument köper en Rättvisemärkt produkt bidrar du till att odlare och anställda får förbättrade ekonomiska villkor, genom kriterier för högre löner och ett minimipris som överstiger produktionskostnaden. Detta, tillsammans med långsiktiga handelsavtal, ger trygghet för alla dem som inte har så stora marginaler att leva på. Utöver den högre betalningen får odlarna också en extra premie. Den används till att utveckla lokalsamhället socialt och ekonomiskt, t ex i en ny skola, nya bostäder och hälsovård, eller till investeringar i jordbruket. Beslutet för hur premien ska användas tas gemensamt av odlarna.

Rättvisemärkt är en oberoende produktmärkning och din garanti för att en produkt uppfyller internationella Fairtrade-kriterier. Rättvisemärkt är den svenska representanten i Fairtrade Labelling Organizations International (FLO), som utvecklar kriterier, utför kontroller samt ger utvecklingsstöd till odlare och anställda i utvecklingsländer. Rättvisemärkt har systerorganisationer i ett tjugotal länder i Europa, Nordamerika, Australien/Nya Zeeland och Japan.

Rättvisemärkets vision

Rättvisemärkets vision är en världshandel som grundar sig på respekt för mänskliga rättigheter och som främjar en bättre framtid för människa och miljö.

Rättvisemärkets verksamhetsidé

Rättvisemärkt är en oberoende produktmärkning som bidrar till bättre arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer. Rättvisemärkt är den svenska representanten i Fairtrade Labelling Organizations International (FLO).

Rättvisemärkt består av en förening och ett bolag. Vårt gemensamma uppdrag består i att öka tillgången till och konsumtionen av Rättvisemärkt-certifierade produkter, genom att

- licensiera Fairtrade®/Rättvisemärkt™ till företag vars produkt är certifierad i enlighet med internationella Fairtrade-kriterier. Rättvisemärkt skapar ett mervärde för våra licenstagares produkter.

Rättvisemärkt i Sverige AB.

- bilda opinion och sprida information med syfte att öka konsumentens kännedom och kunskap om Rättvisemärkt samt öka efterfrågan på Rättvisemärkt-certifierade produkter. *Föreningen för Rättvisemärkt.*

Bolaget ägs av Svenska kyrkan och Landsorganisationen, LO, och leds av VD Katarina Rosenqvist. Föreningen har 32 medlemsorganisationer och leds av generalsekreterare Emma Enebog.

Mer information:

- Rättvisemärkets hemsida: www.rattvisemarkt.se
- Guide till Fairtrade city: <http://www.rattvisemarkt.se/obj/docpart/5/52443f7d6ac5db17a4f69cd0248cb60b.pdf>
- PM 2003:05 Konsumtion och etik. – Om företagets ansvar och etisk märkning: www.konsumentverket.se/Documents/PM/konsumtion_och_etik_PM2003_05.pdf
- Guide för rättvis handel (2000), LO-TCO Biståndsmynd, www.lotebistand.org
- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, www.un.org
- FN:s konvention om barnets rättigheter, www.un.org
- De grundläggande ILO-konventionerna; förenings- och förhandlingsrätt (87 och 89), barnarbete/minimiålder (138), diskriminering och lika lön (111 och 100) och förbud mot tvångs och slavarbete (29 och 105 samt 182 om de värsta formerna av barnarbete). www.ilo.org